

מבקר המדינה

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות
לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

דין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים של
הסיעות בכנסת השלוש-עשרה
לתקופה 1.1.1996-30.6.1996

ירושלים, התשנ"ז-1997

מס' קטלוגי 97-201

ISSN 0793-1948

"ניתן לקבל גרסה אלקטרונית של דוח זה באתר האינטרנט של משרד מבקר המדינה

בכתובת: www.mevaker.gov.il

משרד מבקר המדינה
החטיבה לביקורת הרשויות המקומיות
ולביקורת מימון מפלגות

חוק מימון מפלגות, התשל"ג - 1973.

דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות
לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה.

דין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים
של הסיעות בכנסת השלוש-עשרה
לתקופה 1.1.1996-30.6.1996

ירושלים, אדר ב' התשנ"ז - מארס 1997

משרד מבקר המדינה

חוק מימון מפלגות, התשל"ג - 1973

דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות
לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה.

מבקר המדינה
מרים בן פורת

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 מארס 1997

לכבוד
ח"כ דן תיכון
יושב ראש הכנסת
הכנסת
ירושלים

אישי יושב ראש הכנסת,

**הנדון: דין וחשבון לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973.
על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות
לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה**

1. בהתאם לסעיף 10(א) לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון), על נציגי הסיעות ורשימות המועמדים למסור למבקר המדינה, תוך עשרה שבועות מתום החודש שבו פורסמו תוצאות הבחירות, את חשבונותיהן לתקופת הבחירות.

2. בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, על מבקר המדינה למסור ליושב-ראש הכנסת, תוך עשרים שבועות לאחר קבלת החשבונות האמורים, דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות אלה. לפיכך, אמורה הייתי למסור לך דין וחשבון על תוצאות הביקורת של חשבונות הסיעות ורשימות המועמדים לתקופת הבחירות לכנסת ה-14 מ-1.3.1996 עד 29.5.1996, (להלן - תקופת הבחירות) עד

26.1.1997. אולם, בתוקף סמכותה לפי סעיף 10(ו) לחוק המימון, החליטה ועדת הכספים של הכנסת לדחות את המועד עד ליום 31.3.1997.

3. אני מתכבדת למסור לך בזה -

דינים וחשבונות על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה של שש-עשרה סיעות ורשימות מועמדים המפורטות להלן:

- (1) אחדות למען העליה בראשות אפרים גור ;
- (2) גימלאי ישראל לכנסת - גיל ;
- (3) הדרך השלישית להסכמה לאומית ;
- (4) הליכוד גשר צומת ;
- (5) העבודה ;
- (6) חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון (המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחוגי ציבור יהודים וערבים) והברית הלאומית הדמוקרטית ;
- (7) יהדות התורה המאוחדת אגודת ישראל - דגל התורה ;
- (8) ימין ישראל ;
- (9) ישראל בעליה בראשותו של נתן שרנסקי ;
- (10) מולדת ;
- (11) מורשת אבות ;
- (12) מפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי - הפועל המזרחי ;
- (13) המפלגה הדמוקרטית הערבית - הרשימה הערבית המאוחדת ;
- (14) מרצ - ישראל הדמוקרטית רצ, מפ"ם, שינוי ;
- (15) ש"ס - התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה ;
- (16) תלם אמונה יהדות בדרכי נועם בראשות הרב יוסף עזרן ;

4. הדינים וחשבונות על תוצאות ביקורת חשבונות הבחירות של אחת הסיעות ושל ארבע רשימות המועמדים המפורטות להלן, נמסרים לפי הוראות חוק המימון, בדבר דיווח על סיעה או רשימת מועמדים שקיבלה מיקדמה, בשיעור של 60% מיחידת מימון אחת למימון הוצאות הבחירות, ולא זכתה בבחירות במנדט:

- (1) אחדות למען העליה בראשות אפרים גור ;
- (2) גימלאי ישראל לכנסת - גיל ;
- (3) ימין ישראל ;
- (4) מורשת אבות ;
- (5) תלם אמונה יהדות בדרכי נועם בראשות הרב יוסף עזרן.

רשימת המועמדים **אחדות למען העליה בראשות אפרים גור** קיבלה, כאמור, מיקדמה למימון הוצאות הבחירות שלה, אך היא לא מסרה למשרדי את חשבונותיה לתקופת הבחירות, חרף פניות חוזרות ונישנות לנציגיה. יש לראות בחומרה מצב שבו מתקבל מימון ממלכתי בלא דיווח כנדרש על-פי חוק המימון.

חוק המימון מתייחס למקרים של אי-הגשת חשבונות לתקופת הבחירות רק על-ידי סיעות ורשימות מועמדים שזכו במנדטים. הסנקציה במקרים אלה היא אי-תשלום של כל סכום שהוא לפי חוק המימון, עד שמבקר המדינה יודיע ליושב ראש הכנסת, כי החשבונות הוגשו לו וכי, לכאורה, ניהלה הסיעה, או רשימת המועמדים, מערכת חשבונות לפי הנחיותיו. מובן מאליו שסנקציה מעין זו אינה ישימה לגבי סיעות ורשימות שלא זכו במנדט, מפני שהן אינן זכאיות לתשלום כלשהו.

יש לציין, כי בהתאם לחוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1973, הסנקציה, במקרים של אי-מסירת החשבונות למבקר המדינה, היא החזרת כל הסכומים, שהסיעה קיבלה לפי החוק, בתוספת הפרשי העלייה במדד.

המצב החוקי כיום הוא, שהסנקציה החלה על רשימת מועמדים שקיבלה מיקדמה ולא זכתה באף מנדט זהה לסנקציה הצפויה למי שקיבל דוח לא חיובי אחרי שהחשבונות הוגשו ונבדקו: על נציגיה להחזיר לאוצר המדינה 15% מהמקדמה שקיבלה. לשון אחר: בין אם רשימה כזאת (שלא זכתה במנדט) הגישה את חשבונותיה למבקר המדינה ובין אם לאו, היא צפויה לאותה סנקציה ממש.

לדעתי, מן הראוי שהמחוקק יקבע סנקציה מיוחדת על אי-מסירת חשבונות על-ידי סיעה או רשימת מועמדים שלא זכתה במנדט.

בבחירות שהתקיימו במאי 1996, חל שינוי מהותי בשיטת המימשל, כאשר נערכו לראשונה בחירות נפרדות לראש הממשלה. לשינוי זה בשיטת הבחירות היו השלכות ניכרות, בין היתר - גם על תעמולת הבחירות, וממילא על היבטים שונים של חוק המימון. יש לציין, כי בהתאם לחוק יסוד: הממשלה, על מועמד לראש הממשלה לעמוד בראש רשימת מועמדים לכנסת.

יצוין, כי בכל הנוגע לגובה המימון מאוצר המדינה ומבחינת תיקרת ההוצאות אין חוק המימון מבחין בין סיעה ורשימת מועמדים, שהעומד בראשן מתמודד על מישרת ראש הממשלה מזה, לבין סיעה ורשימת מועמדים, שהעומד

בראשן אינו מתמודד על מישרה זו, מזה. הסיעות ורשימות המועמדים, שהעומד בראשן מתמודד על מישרת ראש הממשלה, אינן זכאיות למימון נוסף, אלא אם מתקיימות בחירות חוזרות לראש הממשלה. ממילא אין גם שוני לגבי תיקרת ההוצאות בגין התמודדות לראש הממשלה. מטבע הדברים יש לסיעה ולרשימת מועמדים, שהעומד בראשן מתמודד על מישרת ראש הממשלה, הוצאות בהיקף נרחב לצורכי תעמולה.

בהקשר זה לא נעשו בחוק המימון כל התיקונים המתחייבים משינוי שיטת הבחירות, כגון: לא הורחבו הגדרות המונחים "הוצאות בחירות" ו"תקופת בחירות", כך שיתייחסו גם לבחירות לראש הממשלה ולבחירות החוזרות לראש הממשלה, בהתאמה.

מן הראוי, שהמחוקק יתן דעתו לעניין זה.

7. (א) במערכת הבחירות לכנסת ה-14 בלטה תופעה של תעמולת בחירות רחבת מימדים, אשר בוצעה על-ידי גופים שונים והתארגנויות חוץ מפלגתיות; המדובר בעיקר בפרסום מודעות בעיתונות וכן בשלטי חוצות ובדבקיות (סטיקרים). ההוצאות בגין תעמולה זו, שערכן הכולל מסתכם במיליוני ש"ח, לא השתקפו בחשבונות הסיעות, וממילא גם לא מקורות המימון להוצאות אלה. המדובר בעיקר בתעמולת בחירות לטובת שתי הסיעות הגדולות ולטובת העומדים בראשן, שהתמודדו על מישרת ראש הממשלה.

בפברואר ובמארס 1996 פנו אנשי משרדי לנציגי הסיעות בכנסת במכתבים, בהם הוצבע על התופעה של פרסום מודעות כאמור. לפניית אלה לנציגי הסיעות התייחסתי במכתב הלוואי לדין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים של הסיעות לשנת הכספים 1995, שהוגש על-ידי ב-30.6.1996, כדלקמן:

"בהקשר זה ברצוני להתייחס לתופעה הבאה שנתגלתה בתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה: באמצעי התיקשורת פורסמו על-ידי גופים שונים מודעות שהיו, לכאורה, תעמולת בחירות לטובת מפלגות ומועמדים לראשות הממשלה. נוכח התופעה, פנו אנשי משרדי, בפברואר ובמארס 1996, לנציגי כל הסיעות, והיפנו אתתשומת ליבם לכך, כי משרדי עשוי להתייחס למודעות כאלה כאל תעמולת בחירות במובן חוק המימון, על כל המשתמע מכך. פירוש הדבר, שאראה בהן תרומה אסורה, בין במישרין לסיעה עצמה ובין לגוף הקשור לסיעה". (ראה עמ' 9 שם).

לאחר בדיקת המודעות על-ידי אנשי משרדי וקבלת הסברים מנציגי המפלגות, הגעתי למסקנה, כי חלקן הלא מבוטל מהן מהוות, הן מבחינת כמותן והן מבחינת תוכן, תעמולת בחירות מובהקת לטובת הסיעות, או לטובת העומדים בראשן, שהתמודדו על משרת ראש הממשלה.

כמו כן מצאתי, שיש יסוד לחשוב שחלק מהגופים המפרסמים נהנו מתרומות של אנשים רבים; לאחר שאותם אנשים נוכחו לדעת שהחוק, כפי שתוקן, אינו מתיר להם לתרום למפלגה עצמה, העניקו תרומות לחלק מהגופים המפרסמים. בסיכומי של דבר, לא שוכנעתי שפרסומי תעמולה אלה לא היו על דעת המפלגות הנוגעות בדבר, או בהסכמתן, המפורשת או המשתמעת. בנסיבות שתוארו, היה על המפלגות לסתור מסקנות, לכאורה, אלה, העולות (כאמור) מכמות ומתוכן המודעות, התומכות בהן או במועמד שבראשן, וממקורות הכנסותיהן מתורמים שרצו לתמוך במפלגות במישרין, אלמלא האיסור שבחוק. ההסברים של המפלגות לא הניחו את דעתי. בהעדר יסוד לקבוע שמימון על-ידי אותם גופים אינו מהווה תרומה אסורה במובן סעיף 8 לחוק המימון, לא אוכל לתת להן דין וחשבון חיובי לפי סעיף 10(ב) לחוק המימון; התוצאה היא שחלה עליהם הסנקציה הקבועה לפי סעיף 10(ה)(1) לחוק המימון. נוכח אי-מתן ביטוי לפעולות אלה בחשבונות הסיעה, גם לא שוכנעתי שמערכת החשבונות נוהלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה, כנדרש.

בחוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16), התשנ"ד-1994, הועמדה התרומה המותרת מאדם ובני ביתו הסמוכים על שולחנו על 600 ש"ח בשנה רגילה (שאינה שנת בחירות) ועל 1,200 ש"ח בשנת בחירות לכנסת או לכלל הרשויות המקומיות*. מטרת התיקון, בהתאם לדברי ההסבר להצעת החוק, היתה לצמצם את התלות של המפלגות בתורמים. במקביל, על-מנת לאפשר את פעילותן של המפלגות, הן פוצו על-ידי הגדלת יחידת המימון ב-33% (המתבטאים בתוספת מימון ממלכתי של כ-40 מיליון ש"ח למערכת הבחירות לכנסת ה-14). התופעה שעליה עמדתי מעוררת ספק אם המפלגות אכן הסתפקו בהגדלתה של יחידת המימון כפיצוי על הפחתת התרומה המותרת ואם מטרת המחוקק, כמוסבר לעיל, לשים קץ לתלותן של המפלגות בתרומות גדולות, אכן הושגה.

---

* הסכומים נקובים כפי שעודכנו לפני תקופת הבחירות.

(ב)

נציגי הסיעות התנערו מאחריותן לתעמולה האמורה והעלו טענות למיניהן, שהעיקריות שבהן מפורטות בזה:

(1) הטלת מגבלות על עשיית תעמולת בחירות בידי אזרחים היא פגיעה בלתי סבירה בחופש הביטוי. דעה זו אינה מקובלת עלי. אכן חופש הביטוי הוא אחד מעקרונות היסוד המוכרים בישראל. אולם, גם עיקרון שיוויון הבחירות, המעוגן בסעיף 4 לחוק יסוד: הכנסת, הוא אחד מאבני היסוד שחשיבותן לדמוקרטיה אינה מוטלת בספק. בהגבילו את סכום התרומות, חוק המימון אומנם מטיל מיגבלות מסויימות על חופש הביטוי - לענייננו, מימון תעמולת בחירות לטובת סיעה מסויימת - אך לדעתי אין פגם בפגיעה זו, שכן היא יוצרת איזון הולם בין שני עקרונות היסוד האמורים.

על איזון זה בין ערכי היסוד, אמנם בהקשר לאיסורים ולמיגבלות המוטלים על פי חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, עמד בית המשפט הגבוה לצדק מפי כבוד הנשיא דאז מ' שמגר, בפסק הדין בבג"צ 931,869/92*:

אולם במועדים הנ"ל לפני בחירות חלה הגבלה על תעמולת בחירות המשודרת ברדיו או בטלוויזיה, כי המחוקק סבר, שעצם הטלת החובה על כלי התקשורת הממלכתיים הנ"ל לקיים ולכבד את ערך השוויון אין די בו כדי להבטיח הצגה מאוזנת של הדעות השונות, שהשמעתן מותרת וחופשית בכל ימות השנה... הגבלה זו הינה אפוא בגדר הכרח בל יגונה."

(2) טיעון נוסף התייחס למישור העובדתי גרידא: שלסיעות אין כל קשר לגופים וליחידים שפרסמו את דברי התעמולה ולא היתה להן כל שליטה על מעשיהם. הסיעות הוסיפו וטענו, כי לא היה גם תיאום בינן לבין אותם גופים ויחידים וכי הן, הסיעות, כלל לא ידעו על פרסום דברי תעמולה אלה. כאמור, גם טענה זו אינה מקובלת עלי. כלל יסוד הוא ש"זכין לאדם שלא בפניו" דהיינו, שניתן להיטיב עם אדם גם ללא צורך בקבלת הסכמתו המפורשת

* זווילי ואחי' נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השלוש עשרה ואחי', פ"ד, מ"ו(2), 692,

ורואים אותו כמי שהסכים). עיקרון זה מעוגן גם בחוק המתנה, התשכ"ח-1968 הקובע, כי חזקה על מקבל המתנה שהסכים למתנה, זולת אם הודיע לנותן על דחייתה תוך זמן סביר לאחר שנודע לו עליה."

אילו היתה בפני מודעה אחת ויחידה, שיש בה משום תעמולת בחירות, ולו גם מובהקת, לטובת סיעה פלונית, היה אולי מקום להשתכנע שלא היתה לסיעה אפשרות לדחותה לפני שהפכה לעובדה קיימת. אולם לא כזה המצב בענייננו, וכבר הבהרתי את השיקולים שעל יסודם הגעתי למסקנה שהסבריהם של נציגי המפלגות לא שכנעוני שהפרסומים הרלבנטיים בתמיכה בהן או בעומד בראשן לא היו על דעת הסיעות, או בהסכמתן מיכללא. שקלתי גם את טענתם של נציגי הליכוד שביקשו משני גופים במפגיע להימנע מתעמולת בחירות בתמיכה להן, אך לטובת אולם הנסיבות וכמות הפרסומים המהווים תעמולת בחירות מובהקת בעומד בראש סיעה זו, שנבחר לראש ממשלה, הביאוני לכלל מסקנה שטיעונם אינו משכנע, וכי כנראה פעלו בדרך שניתן לכנותה "יד אחת דוחה ויד אחת מקרבת". משל היו אומרים לאותם גופים: "אל תפרסמו דברי תעמולה התומכים בנו, אך מותר לכם לעשות כן, אם זה רצונכם". על כך ניתן לומר "די לחכימא ברמיזא".

במילים אחרות, קרובה אני לחשוב שהיתה זו התנערות מהשפה ולחוף. יחד עם זאת, כאמור, אין לי בסיס מוצק די הצורך לקבוע פוזיטיבית שסיעות אלה אכן קיבלו תרומה אסורה, במובן סעיף 8 לחוק המימון, ולהטיל עליהן את הסנקציה המיוחדת לפי סעיף 8 (ה) לחוק המימון - כפל התרומה האסורה. התוצאה היא שחומר הראיות שבפני אומנם מעלה על הסיעות האמורות חשד כבד בכיוון קביעה כזאת, אך אין די בו, כדי לשכנעני ליתן דין וחשבון חיובי לפי סעיף 10(ב) לחוק המימון.

(ג) בהעדר דין וחשבון חיובי קובע חוק המימון, כי יתרת המימון המגיעה לסיעות בשיעור של 15% תוחזר על-ידי יושב ראש הכנסת לאוצר המדינה. יחד עם זאת, נתונה למבקר המדינה סמכות להפחית מסכום זה בהתחשב באופי החריגה ובמידתה. התלבטתי קשות מה התוצאה הראוייה בענייננו. מצד אחד חשוב לעקור משורש את התופעה החמורה של פרסומי תעמולת בחירות כמותואר, פרסומים שיש בהם כדי לשים לאל את המגבלות על

תרומות מותרות ועל גובה הסכום, ועקב כך - יש בהן בעקיפין, כדי לסכל את המטרה של מיגבלות אלה: להקטין את התלות של הסיעות בתורמים גדולים. אולם מצד שני, עשויה תוצאה מחמירה לפגוע קשות בפעילותן של הסיעות, מה גם שלא קיבלו כל מימון לתעמולה למען העומד בראשן, המועמד לראש הממשלה. פגיעה קשה במשאביהן עלולה, כפועל יוצא, לפגוע באושיות הדמוקרטיה.

לא בלי התלבטות, החלטתי הפעם, בהתחשב בין היתר בכך, שמדובר בתופעה חדשה - של תעמולת בחירות על ידי גופים חיצוניים - שטרם קבעתי בעבר את עמדתי לגבי השלכותיה, להתחשב בסיעות, תוך שימוש בסמכות הנתונה לי. אם בעתיד תחזור התופעה על עצמה, לא יהא מנוס מתגובה הולמת ומכאיבה.

8. מספר סיעות קיבלו שירותים מאנשי מקצוע חנים אין כסף. אנשי משרדי הבהירו לנציגי סיעות אלה, כי מתן שירות דרך עיסוק, ללא תשלום, מהווה לדעת מבקר המדינה, תרומה לסיעה - על כל המשתמע מכך. הפעם לא הקפדתי עם הסיעות בעניין זה, והסתפקתי בהבהרת עמדתי. אולם, אם התופעה תחזור על עצמה, אראה בקבלת שירות כזה תרומה, ואם שוויה יהיה מעבר למותר לפי סעיף 8 לחוק המימון, יגרור הדבר, מניה וביה, את הסנקציה הקבועה בחוק.

9. בסעיף 13 לחוק המימון נקבע:

סיעה שחדלה להתקיים לאחר שקיבלה מימון לפי חוק זה, יחזירו מי שהיו נציגיה את יתרת הסכומים שברשותם, לאחר ששילמו את חובותיה, לאוצר המדינה.

שתי רשימות מועמדים, שלא היו סיעות בכנסת היוצאת - **גימלאי ישראל לכנסת - גיל** (להלן - גיל) ו**מורשת אבות** לא זכו במנדט. הן קיבלו מיקדמה למימון הוצאות הבחירות, בהתאם לסעיף 16(3) לחוק המימון, כרשימות מועמדים המוגשות על-ידי מפלגות שאינן מיוצגות על ידי סיעה בכנסת היוצאת, ואשר העומד בראשן ובא כוחן הוא חבר הכנסת היוצאת, אך אינו חבר סיעה בה. בידי רשימות מועמדים אלה נשארו יתרות כסף:

בידי **גיל** - 25,472 ש"ח ובידי **מורשת אבות** - 3,149 ש"ח.

סעיף 13 לחוק המימון דן בסיעות בלבד ולא ברשימות מועמדים. נראה לי, אפוא, שלא ניתן לדרוש מנציגי שתי רשימות המועמדים האמורות להחזיר סכומי הכסף שנשארו בידיהן.

מן הראוי שהמחוקק יתן דעתו לצורך לתקן את סעיף 13 לחוק המימון, כך שיחול גם על רשימות מועמדים כמתואר.

11. בדוחות השונים שהוגשו במשך השנים על תוצאות ביקורת חשבונות הבחירות והחשבונות השוטפים של הסיעות, הצבעתי לא אחת על פגמים וסתירות בחוק, חלקם מהותיים וחלקם בבחינת טעויות סופר והשמטות מקריות גרידא. הסבתי תשומת ליבו של המחוקק לצורך לתקנם: ראה פירוט הצעות אלה וכן מספר נקודות נוספות בנספח ג'.

יצויין, שחוק המימון תוקן כבר שמונה עשרה פעם, עובדה שיוצרת, היא עצמה, פתח לאי התאמות וסתירות. גם לכך ראוי שהמחוקק יתן דעתו.

12. הכנסות

(א) חוק המימון מבטיח לסיעות מימון ממלכתי מאוצר המדינה להוצאות הבחירות שלהן. סך כל המימון המגיע לסיעות ולרשימות המועמדים מסתכם בכ- 154.4 מיליון ש"ח במחירים שוטפים.

(ב) סעיף 8 לחוק המימון אוסר על סיעה ועל רשימת מועמדים לקבל, במישרין או בעקיפין, תרומה מתאגיד, בין בארץ ובין בחוץ לארץ וכן ממי שאינו בוחר כמשמעותו בחוק הבחירות. כמו-כן מגביל סעיף 8 את גובה התרומה שמותר לסיעה לקבל מאדם ובני ביתו הסמוכים על שולחנו (להלן - יחיד). לגבי השנה שהתחילה בינואר 1996, דהיינו השנה בה התקיימו הבחירות, עמד גובה התרומה המותרת מיחיד על 1,200 ש"ח.

(ג) חמש סיעות לא עמדו, בתקופת הבחירות, במיגבלות הקבועות בחוק המימון בעניין קבלת תרומות, כמפורט להלן:

(1) הדרך השלישית להסכמה לאומית

סעיף 25 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן - חוק המפלגות) מפרט את ההכנסות המותרות למפלגה, וביניהן "תרומות שהתקבלו לפי חוק

המימון". הוראות סעיף זה חלות מיום הגשת הבקשה לרישום המפלגה. הבקשה לרישום המפלגה הוגשה לרשם המפלגות ב-15.2.1996. ב-7.3.1996 החליטה ועדת הכנסת להכיר בנציגי המפלגה בכנסת כסיעה החל ב-1.4.1996, מועד שבו החלה הסיעה ליהנות ממימון שוטף מאוצר המדינה. בדיקת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות (1.3.1996-29.5.1996) העלתה, שב-6.3.1996 וב-7.3.1996 העבירה עמותת הדרך השלישית* (להלן - העמותה) לסיעה כספים בסכום כולל של 2,191,890 ש"ח.

הסכום האמור מקורו בתרומות שקיבלה העמותה. רובן אינו עומד במיגבלות של סעיף 8 לחוק המימון. בין היתר, המדובר בתרומות גדולות עד \$250,000 מתורם יחיד וכן מתורמים שאינם בעלי זכות בחירה.

המחוקק נתן דעתו למצב בו קדם גוף למפלגה שמגישה רשימת מועמדים. ב-29.2.1996 פורסם ברשומות תיקון לחוק המימון, שהוסיף את סעיף 78:

"(א) מפלגה שאינה מיוצגת על ידי סיעה בכנסת היוצאת והגישה רשימת מועמדים, תהיה רשאית, בתוך 14 ימים מיום הגשת הרשימה, לקבל תרומה מחבר בני אדם, בין מואגד ובין שאינו מואגד, שהיה קיים לפני רישום המפלגה ואשר מרבית חבריו הם בין מייסדי המפלגה, ובלבד -

(1) שהמקור לתרומה הוא בכספים שנתקבלו על ידי אותו חבר בני אדם, בגבולות הקבועים בסעיף 8 לגבי סיעה;

(2) שאותו חבר בני אדם ניהל מערכת חשבונות מיום היווסדו או במשך שנה לפני הגשת רשימת המועמדים, לפי המועד המאוחר.

(ב) מערכת החשבונות כאמור בסעיף קטן (א) תימסר למבקר המדינה יחד עם חשבונות הסיעה או רשימת המועמדים לפי סעיף 10(א).

(ג) למבקר המדינה יהיו נתונות כלפי חבר בני אדם כאמור אותן סמכויות הנתונות לו כלפי סיעה לפי סעיפים 9(ב) ו-10(ג).

---

* עמותה שקדמה לסיעה, ואשר רוב חבריה הם בין מייסדי הסיעה.

תיקון זה מיועד לרשימת מועמדים ולא לסיעה בכנסת היוצאת. אולם הדרך השלישית הוכרה כסיעה בכנסת היוצאת ולכן התיקון אינו חל עליה. כמו כן כבר הבהרתי שהכספים שהעמותה קיבלה חרגו מהגבולות המותרים לפי סעיף 8 לחוק המימון.

אשר על כן, יש לראות בכספים שהעמותה העבירה לסיעה תרומה מתאגיד, בניגוד למיגבלות שבסעיף 8 לחוק המימון.

כמבואר לעיל, איני רואה דרך לתת במקרה זה דין וחשבון חיובי. אולם לעניין הסנקציה אביא בחשבון את כוונת המחוקק הגלומה בסעיף 8ד הנ"ל לבוא לקראת מתמודדים חדשים בבחירות.

עוד העלתה בדיקת חשבונות הסיעה, כי במאוס 1996 פרסמה העמותה שלושה פרסומים של המפלגה, בעלות של כ-129,000 ש"ח, ובכך קיבלה הסיעה תרומה מתאגיד בניגוד למיגבלות שבסעיף 8 לחוק המימון. בנוסף היו עוד פרסומים של הסיעה בעיתונות, שההוצאות בגינם לא השתקפו בחשבונות הסיעה.

גם מסיבה זו הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

בהתאם לסעיף 10(ה)1 לחוק המימון - הסנקציה המירבית בגין דין וחשבון לא חיובי היא שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15% ששוויים כיום 709,500 ש"ח. לאחר ששקלתי את מידת החריוגות של הסיעה (לרבות אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה, ראה להלן עמ' 1.16) ונסיבותיהן, ולנוכח ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, החלטתי להשתמש בסמכותי על-פי סעיף 10(ה)3 לחוק המימון, ואני ממליצה בזה לשלול מהסיעה השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 2% בלבד, ששוויים כיום 94,600 ש"ח.

על קבלת תרומה בניגוד להוראות סעיף 8 לחוק המימון קיימת סנקציה נוספת שהיא כפל התרומה הבלתי חוקית. בתוקף שיקול הדעת שהמחוקק העניק לי בעניין זה, ולאחר שקילת נסיבות המקרה החלטתי להעמיד את הסכום שעל הסיעה להעביר לאוצר המדינה על 250,000 ש"ח, במקום כפל התרומה הבלתי חוקית בסך 4,641,780 ש"ח.

הליכוד גשר צומת

(2)

בדיקת חשבונות הסיעה העלתה, כי הסיעה לא שיקפה בחשבונותיה הוצאות בגין מודעות רבות בעיתונות ובגין שלטי חוצות, שהיו תעמולת בחירות לטובת העומד בראש הסיעה שהתמודד מטעמה על מישרת ראש הממשלה. תעמולה זו פרסמו גופים שונים, מהם תאגידים, וכן יחידים.

הבדיקה העלתה שהמדובר בתעמולה ברורה וחד-משמעית לטובת העומד בראש הסיעה, שהתמודד על מישרת ראש הממשלה. מיכלול המודעות בהן מדובר, מבחינת הכמות והתוכן כאחד, מצביע, על יד מכוונת ומארגנת.

על סמך הנימוקים שפירטתי לעיל, הדין וחשבון על תוצאות חשבונות הסיעה אינו חיובי.

בהתאם לסעיף 10(ה)1(1) לחוק המימון - הסנקציה המירבית בגין דין וחשבון לא חיובי היא שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15%, ששוויים כיום 6,562,875 ש"ח. לאחר ששקלתי את מידת החריגות של הסיעה (לרבות אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה - ראה להלן עמ' 1.16) ונסיבותיהן, ולנוכח ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי על-פי סעיף 10(ה)3 לחוק המימון, והחלטתי שהשלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות תעמוד על שיעור של 5% בלבד, ששוויים כיום 2,187,625 ש"ח.

העבודה

(3)

בדיקת חשבונות הסיעה העלתה, כי הסיעה לא שיקפה בחשבונותיה הוצאות בגין מודעות רבות בעיתונות, שלטי חוצות ודבקות, שהיו תעמולת בחירות לטובת הסיעה ולטובת העומד בראשה שהתמודד על מישרת ראש הממשלה. תעמולה זו פרסמו גופים שונים מהם תאגידים, וכן יחידים.

הבדיקה העלתה, שהמדובר בתעמולה ברורה וחד-משמעית לטובת הסיעה ולטובת העומד בראשה, שהתמודד על ראשות הממשלה. מיכלול המודעות בהן מדובר, מבחינת הכמות והתוכן כאחד, מצביע, על יד מכוונת ומארגנת.

על סמך הנימוקים שפירטתי לעיל, הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה אינו חיובי.

בהתאם לסעיף 10(ה)1 לחוק המימון - הסנקציה המירבית בגין דין וחשבון לא חיובי היא שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15%, ששוויים כיום 7,095,000 ש"ח. לאחר ששקלתי את מידת החריגות של הסיעה (לרבות אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה - ראה להלן עמ' 1.17) ונסיבותיהן, ולנוכח ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי על-פי סעיף 10(ה)3 לחוק המימון, והחלטתי שהשלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות תעמוד על שיעור של 5% בלבד, ששוויים כיום 2,365,000 ש"ח.

מרצ - ישראל הדמוקרטית רצ, מפ"ם, שינוי (4)

בדיקת חשבונות הסיעה העלתה, כי הסיעה לא שיקפה בחשבונותיה הוצאות בגין מודעות ספורות בעיתונות, שהיוו תעמולת בחירות ברורה לטובת הסיעה. תעמולה זו פורסמה על ידי עמותה.

על סמך הנימוקים שפרטתי לעיל, הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

בהתאם לסעיף 10(ה)3 לחוק המימון - הסנקציה המירבית בגין דין וחשבון לא חיובי היא שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15% ששוויים כיום 2,039,812 ש"ח. לאחר ששקלתי את מידת החריגות של הסיעה (לרבות אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה - ראה להלן עמ' 1.17) ונסיבותיהן, ולנוכח ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי על-פי סעיף 10(ה)3 לחוק המימון, והחלטתי שהשלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות של הסיעה תעמוד על שיעור של 1% בלבד, ששווי כיום 135,987 ש"ח.

ש"ס - התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה (5)

ב-7.4.1996, בחול המועד פסח, התקיימה באיצטדיון האוניברסיטה העברית, בגבעת רם עצרת שאירגנה העמותה "אל המעיין" (להלן - העמותה). על-פי הרישומים בספרי העמותה, עלות הכנס הסתכמה בכ-300,000 ש"ח.

הארוע נוצל לתעמולת בחירות לטובת הסיעה: חלוקה מאורגנת של 22,500 קלטות תעמולה לטובת הסיעה; נאומים שכללו דברי תעמולה; הושמע זמריר הבחירות של הסיעה על-ידי זמר; עיטור האיזטודיון בסיסמאות שהיוו את תעמולת הבחירות של הסיעה.

אני אומדת את החלק התעמולתי של הסיעה, ב-1/3 מההוצאות שהושקעו בקיום הכנס, קרי, ב-100,000 ש"ח. סכום זה יש לראות כתרומה מהעמותה לש"ס, בניגוד למיגבלות סעיף 8 לחוק המימון.

לכן הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות לכנסת אינו חיובי.

בהתאם לסעיף 10(ה)1 לחוק המימון - הסנקציה המירבית בגין דין וחשבון לא חיובי היא שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15% ששוויים כיום 1,773,750 ש"ח. לאחר ששקלתי את מידת החריגות של הסיעה ונסיבותיהן, ולנוכח ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, (לרבות אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה - ראה להלן עמ' 1.18), עשיתי שימוש בסמכותי על-פי סעיף 10(ה)3 לחוק המימון, והחלטתי שהשלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות תעמוד על שיעור של 2% בלבד, ששוויים כיום 236,000 ש"ח.

על קבלת תרומה בניגוד למיגבלות שבסעיף 8 לחוק המימון קיימת סנקציה נוספת שהיא כפל התרומה הבלתי חוקית. בתוקף שיקול הדעת שהמחוקק העניק לי בעניין זה, ולאחר שקילת נסיבות המקרה, החלטתי להעמיד את הסכום שעל הסיעה להעביר לאוצר המדינה על 100,000 ש"ח, במקום כפל התרומה הבלתי חוקית בסך 200,000 ש"ח.

בסיפא של סעיף 8(ה) לחוק המימון נקבע:

“לא היתה יתרת זכות בחשבונותיה הבנקאיים של הסיעה לצורך העברת הסכום לאוצר המדינה, יודיע מבקר המדינה על כך ליושב ראש הכנסת ויושב ראש הכנסת ישלול מהסיעה את הסכום המגיע ממנה כאמור ויחזירו לאוצר המדינה.”

מבדיקת חשבונותיה הבנקאיים של הסיעה עולה, שלא היתה בהם כל יתרת זכות. לפיכך יש לקזז את הסכום של 100,000 ש"ח מהמימון המגיע לסיעה.

13. הוצאות

(א) על-פי בדיקת החשבונות שנמסרו למשרד מבקר המדינה, הסתכמו הוצאות הבחירות של אחת-עשרה סיעות ושל ארבע רשימות מועמדים בכ- 201.5 מיליון ש"ח (ראה נספח א').

(ב) הוצאותיה של סיעה אחת לא עמדו בתיקרת ההוצאות שנקבעה בסעיף 7(ב) לחוק המימון:

מפד"ל - המפלגה הדתית לאומית המזרחי - הפועל המזרחי

בדיקת חשבונותיה של הסיעה העלתה, כי הוצאותיה חרגו מתיקרת ההוצאות.

הוצאותיה של הסיעה בתקופת הבחירות הסתכמו ב-15,981,585 ש"ח. בהתאם לחוק המימון, היתה הסיעה רשאית להוציא סכום של 12,886,800 ש"ח. הוצאותיה של הסיעה חרגו, אפוא, מתיקרת ההוצאות המותרת ב-3,094,785 ש"ח.

לכן, הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

הסנקציה המנדטורית בגין חריגה מתיקרת ההוצאות המותרת היא שלילת שליש מסכום החריגה, ובלבד שסכום השלילה לא יעלה על 20% מהסכום אשר הסיעה זכאית לו למימון הוצאות הבחירות שלה.

בהתאם לסעיף 10(ה)(2) לחוק המימון, הסנקציה המנדטורית, בגין חריגה מתיקרת ההוצאות היא במקרה זה 1,031,595 ש"ח.

(א) בהתאם לחוק המימון, על כל סיעה ורשימת מועמדים לנהל את מערכת החשבונות שלה לפי הנחיות מבקר המדינה ולרשום את הכנסותיה ואת הוצאותיה בהתאם להן.

(ב) בסעיף 4 להנחיות מימון מפלגות (ניהול חשבונות סיעה), התשל"ח-1978 להלן - ההנחיות), נקבע:

"כל הוצאה והכנסה שבוצעה תירשם בשלמותה, לרבות הוצאה שטרם נפרעה והכנסה שטרם נתקבלה, אך קיימת התחייבות לגביה".

(ג) לגבי שש סיעות קבעתי, שהן לא ניהלו את חשבונותיהן לפי הנחיות מבקר המדינה:

(1) הדרך השלישית להסכמה לאומית

הסיעה לא שיקפה בחשבונותיה הוצאות הקשורות לחלק מסניפיה והוצאות בגין מספר פרסומים. כמו-כן, התקשרויות בסכומים העולים על אלה שקבע מבקר המדינה לא נעשו בכתב, כדרוש.

גם מסיבה זו הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי. לעניין הסנקציה ראה לעיל בעמ' 1.11.

(2) הליכוד גשר צומת-

לא שוכנעתי, כי הסיעה שיקפה בחשבונותיה את כל ההוצאות בגין תעמולת הבחירות. לא שוכנעתי גם, כי הסיעה שיקפה בחשבונותיה את כל ההכנסות למימון הוצאות אלה.

גם מסיבה זו הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי. לעניין הסנקציה ראה לעיל בעמ' 1.12.

(3) העבודה

לא שוכנעתי, כי הסיעה שיקפה בחשבונתיה את כל ההוצאות בגין תעמולת הבחירות. לא שוכנעתי גם, כי הסיעה שיקפה בחשבונתיה את כל ההכנסות למימון הוצאות אלה.

גם מסיבה זו הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי. לעניין הסנקציה ראה לעיל בעמ' 1.13.

(4) מפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי - הפועל המזרחי

הסיעה לא הקפידה על קיום הנחיות מבקר המדינה בכל הנוגע לסניפיה: לגבי הוצאות במאות אלפי ש"ח לא הומצא תיעוד; התקשרויות בסכומים העולים על שנקבע על-ידי מבקר המדינה לא נעשו בכתב; שולמו סכומים במזומנים ולא באמצעות שיקים בסכומים העולים על שנקבע על-ידי מבקר המדינה; הופקדו כספים בחשבונות שלא היו על-שם הסיעה.

גם מסיבות אלה הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

בהתאם לסעיף 10(ה)1 לחוק המימון - הסנקציה המירבית בגין דין וחשבון לא חיובי היא שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15% ששוויים כיום 1,596,375 ש"ח. לאחר ששקלתי את מידת החריגות של הסיעה ונסיבותיהן, ולנוכח ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי על-פי סעיף 10(ה)3 לחוק המימון, והחלטתי שהשלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות תעמוד על שיעור של 1% בלבד, ששווי כיום 106,425 ש"ח.

(5) מרצ - ישראל הדמוקרטית רצ, מפ"ס, שינוי

לא שוכנעתי, כי הסיעה שיקפה בחשבונתיה את כל ההוצאות בגין תעמולת הבחירות. לא שוכנעתי גם, כי הסיעה שיקפה בחשבונתיה את כל ההכנסות למימון הוצאות אלה.

גם מסיבה זו הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי. לעניין הסנקציה ראה לעיל בעמ' 1.13.

הסיעה לא שיקפה בחשבונותיה הוצאות בגין השתתפותה בכנס, שהתקיים, ב-7.4.1996, באיצטדיון האוניברסיטה העברית בירושלים בגבעת רם, שאורגן על-ידי העמותה אל המעין". כאמור, אמדתי את עלות השתתפותה של הסיעה בכנס ב-100,000 ש"ח.

גם מסיבה זו הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי. לעניין הסנקציה ראה לעיל בעמ' 1.14.

15. **סיכום תוצאות ביקורת החשבונות של הסיעות ושל רשימות המועמדים**
תקופת הבחירות לכנסת ה-14.

(א) לגבי תוצאות ביקורת החשבונות, ניתן דין וחשבון חיובי לתשע סיעות ורשימות מועמדים המפורטות להלן:

1. גימלאי ישראל לכנסת - גיל;
2. המפלגה הדמוקרטית הערבית - הרשימה הערבית המאוחדת;
3. חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון (המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחוגי ציבור יהודים וערבים) והברית הלאומית הדמוקרטית;
4. יהדות התורה המאוחדת אגודת ישראל - דגל התורה;
5. ימין ישראל;
6. ישראל בעלייה בראשותו של נתן שרנסקי;
7. מולדת;
8. מורשת אבות;
9. תלם אמונה יהדות בדרכי נועם בראשות הרב יוסף עזרן.

(ב) לגבי תוצאות ביקורת החשבונות ניתן דין וחשבון שאינו חיובי לשבע סיעות ורשימות מועמדים המפורטות להלן:

(1) **אחדות למען העליה בראשות אפרים גור**

בשל אי-הגשת החשבונות למשרד מבקר המדינה לביקורת, לא ניתן לקבוע אם הוצאותיה של רשימת המועמדים האמורה היו בגבולות המותרים בחוק המימון ואם לא קיבלה תרומות בניגוד למיגבלות שבסעיף 8 לחוק

המימון. הסנקציה, בהתאם לסעיף 13 לחוק המימון, היא שמי שהיו נציגיה של רשימת המועמדים אחראים ביחד ולחוד להחזיר לאוצר המדינה 15% מהמיקדמה שחבר הכנסת קיבל, ששוויים 96,651 ש"ח.

(2) הדרך השלישית להסכמה לאומית

בגין אי-קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין קבלת תרומות בניגוד למיגבלות שבסעיף 8 לחוק המימון, הסנקציה שקבעתי בתוקף סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון היא: שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 2%, ששוויים כיום 94,600 ש"ח.

נוסף, על הסיעה להעביר לאוצר המדינה, לפי הוראות סעיף 8(ה) לחוק המימון, סכום של 250,000 ש"ח.

(3) הליכוד גשר צומת

בגין אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין קבלת תרומות בניגוד למיגבלות שבסעיף 8 לחוק המימון, הסנקציה שקבעתי בתוקף סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון היא: שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 5% ששוויים כיום 2,187,625 ש"ח.

(4) העבודה

בגין אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין קבלת תרומות בניגוד למיגבלות שבסעיף 8 לחוק המימון, הסנקציה שקבעתי בתוקף סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון היא: שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 5%, ששוויים כיום 2,365,000 ש"ח.

(5) מפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי - הפועל המזרחי

הסנקציה המנדטורית, בגין חריגה מתיקרת ההוצאות המותרת, היא החזרת שליש מסכום החריגה, ששווי 1,031,595 ש"ח.

בגין אי-קיום הנחיות מבקר המדינה, הסנקציה שקבעתי בתוקף סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון היא: שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 1%, ששווי כיום 106,425 ש"ח.

מרצ - ישראל הדמוקרטית רצ, מפ"ס, שינוי

(6)

בגין אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין קבלת תרומות בניגוד למיגבלות שבסעיף 8 לחוק המימון, הסנקציה שקבעתי בתוקף סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון היא: שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 1% ששוויו כיום 135,987 ש"ח.

ש"ס - התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה

(7)

בגין אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין קבלת תרומה מתאגיד בניגוד למיגבלות שבסעיף 8(א) לחוק המימון, הסנקציה שקבעתי בתוקף סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון היא: שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 2% ששוויים כיום 236,500 ש"ח.

נוסף, על הסיעה להעביר לאוצר המדינה, לפי הוראות סעיף 8(ה) לחוק המימון, סכום של 100,00 ש"ח.

בכבוד רב,

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

נספח א'

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973
הוצאות בחירות
לתקופת הבחירות לכנסת ה-14
(בש"ח)

<u>דוח חיובי / לא חיובי - גובה הסנקציה</u>	<u>חריגה מתיקרת ההוצאות</u>	<u>הוצאות בחירות</u>	<u>תיקרת ההוצאות</u>	<u>מימון האוצר המדינה</u>		<u>שם הסיעה</u>
				<u>100%</u>	<u>85%</u>	
96,651			10,739,000	644,340	644,340	1. אחדות למען העליה בראשות אפרים גור
דוח חיובי		633,556	10,739,000	644,340	644,340	2. גימלאי ישראל לכנסת - גיל
344,600		5,712,567	10,739,000	4,445,900	3,736,400	3. הדרך השלישית להסכמה לאומית
2,187,625		52,729,435	64,970,950	40,695,005	34,132,130	4. הליכוד גשר צומת
2,365,000		65,962,421	75,173,000	43,948,160	36,853,160	5. העבודה
דוח חיובי		5,526,900	10,739,000	5,545,765	4,658,890	6. חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחוגי ציבור יהודים ערבים) והברית הלאומית הדמוקרטית
דוח חיובי		7,272,454	10,739,000	5,522,545	4,635,670	7. יהדות התורה המאוחדת אגודת ישראל - דגל התורה
דוח חיובי		861,344	10,739,000	644,340	644,340	8. ימין ישראל
דוח חיובי		8,497,782	10,739,000	8,984,680	7,565,680	9. ישראל בעלייה בראשותו של נתן שרנסקי
דוח חיובי		4,706,896	10,739,000	3,884,358	3,262,545	10. מולדת
דוח חיובי		643,683	10,739,000	644,340	644,340	11. מורשת אבות
1,138,020	3,094,785	15,981,585	12,886,800	9,938,445	8,372,070	12. מפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי - הפועל המזרחי
דוח חיובי		6,032,612	10,739,000	4,445,900	3,736,400	13. המפלגה הדמוקרטית הערבית-הרשימה הערבית המאוחדת
135,987		17,821,493	24,696,700	12,636,837	10,597,025	14. מרצ - ישראל הדמוקרטית רצ, מפ"ם, שינוי
336,500		7,994,426	12,886,800	11,091,530	9,317,780	15. ש"ס - התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה
דוח חיובי		1,074,530	10,739,000	644,340	644,340	16. תלם אמונה יהדות בדרכי נועם בראשות הרב יוסף עזרן
6,604,383		201,451,684		154,390,825	130,090,450	סה"כ

(1) סה"כ מימון הבחירות המגיע מאוצר המדינה, במידה שדוח מבקר המדינה על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה הוא חיובי.

(2) לפי סעיף 7 לחוק המימון תיקרת ההוצאות אינה נמוכה, בכל מקרה, מ-10 יחידות מימון.

(3) סכומי ההוצאה נקבעו על בסיס החשבונות שהוגשו למשרד מבקר המדינה והשלמות, תיקונים והסברים של הסיעות.

(4) רשימת מועמדים זו לא מסרה את חשבונותיה למשרד מבקר המדינה (ראה עמ' 1.3 למכתב הלוואי).

(5) רשימת מועמדים שלא זכתה במנדט וקיבלה מיקדמה בשיעור של 60% מיחידת מימון.

(6) סיעה שלא זכתה במנדט וקיבלה מיקדמה בשיעור של 60% מיחידת המימון.

דינים וחשבונות

מבקר המדינה
מרים בן פורת

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

של הסיעות ושל רשימות המועמדים :

1. גימלאי ישראל לכנסת - גיל;
  2. חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון (המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחוגי ציבור יהודים וערבים) והברית הלאומית הדמוקרטית;
  3. יהדות התורה המאוחדת אגודת ישראל - דגל התורה;
  4. ימין ישראל;
  5. ישראל בעלייה בראשותו של נתן שרנסקי;
  6. מולדת;
  7. מורשת אבות;
  8. המפלגה הדמוקרטית הערבית - הרשימה הערבית המאוחדת;
  9. תלם אמונה יהדות בדרכי נועם בראשות הרב יוסף עזרן.
-
1. משרד מבקר המדינה בדק - על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעות ורשימות המועמדים המפורטות לעיל לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
  2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעות ורשימות המועמדים במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעות ורשימות המועמדים, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -

(א) הסיעות ורשימות המועמדים ניהלו את מערכת החשבונות שלהן לפי הנחיות מבקר המדינה;

(ב) הוצאות הבחירות של הסיעות ושל רשימות המועמדים בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7 לחוק המימון;

(ג) ההכנסות של הסיעות ושל רשימות המועמדים בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 8 לחוק המימון, בעניין קבלת תרומות.

3. אי-לכך, ניתן בזה דין וחשבון חיובי לגבי תוצאות ביקורת החשבונות של כל אחת מהסיעות ורשימות המועמדים המפורטות לעיל לתקופת הבחירות.

מרים בן-פורת

מבקר המדינה

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 במארס 1997

מבקר המדינה

מרים בן פורת

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

של רשימת המועמדים :

אחדות למען העליה בראשות אפרים גור

1. מי שהיו נציגי רשימת המועמדים אחדות למען העליה בראשות אפרים גור (להלן - רשימת המועמדים), לא מסרו למבקר המדינה את חשבונות רשימת המועמדים לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה.
2. הואיל ורשימת המועמדים קיבלה מקדמה ולא זכתה במנדט, אני קובעת בזה, בהתאם לסעיף 13ג לחוק המימון, כי -
  - (א) לא ניתן לקבוע אם הסיעה ניהלה מערכת חשבונות לפי הנחיות מבקר המדינה;
  - (ב) לא ניתן לקבוע את היקף הוצאות הבחירות של רשימת המועמדים, ולפיכך, גם לא ניתן לקבוע אם הוצאות הבחירות שלה היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) לחוק המימון;
  - (ג) לא ניתן לקבוע אם הכנסות רשימת המועמדים היו בגבולות האמורים בסעיף 8 לחוק המימון, בעניין קבלת תרומות.

3. נוכח האמור בפיסקא 2 לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה אינו חיובי.

התוצאה המנדטורית לפי סעיף 13ג(ב) לחוק המימון היא, כי מי שהיו נציגיה של רשימת המועמדים אחראים ביחד ולחוד להחזיר לאוצר המדינה 15% מהמקדמה שחבר הכנסת קיבל.

מרים בן-פורת

מבקר המדינה

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 במארס 1997

מבקר המדינה

מרים בן פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973.

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

של הסיעה:

הדרך השלישית להסכמה לאומית

1. משרד מבקר המדינה בדק - על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 להלן - (חוק המימון) - את חשבונות הדרך השלישית להסכמה לאומית (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,
אני קובעת בזה, בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -
  - (א) הסיעה לא ניהלה את מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה;
  - (ב) הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) לחוק המימון;
  - (ג) הסיעה קיבלה תרומה בסך 2,191,890 ש"ח מהעמותה "הדרך השלישית"; כמו-כן לא שילמה הסיעה לעמותה סכום של 129,000 ש"ח עבור שלושה פירסומים בעיתונים ובכך קיבלה ממנה תרומה; הוצאות בגין מספר פירסומים נוספים של הסיעה לא השתקפו בחשבונות הסיעה בכך קיבלה הסיעה תרומות בניגוד למיגבלות של סעיף 8 לחוק המימון.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו- 2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבוניתיה של הסיעה לתקופת הבחירות אינו חיובי.

בהתחשב באופי החריגה, ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון, והחלטתי להשית על הסיעה שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 2% ולא בשיעור המירבי של 15% הקבוע בסעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

בנוסף על כך, בהתאם לסעיף 8(ה) לחוק המימון, על הסיעה להעביר לאוצר המדינה סכום של 250,000 ש"ח.

מרים בן-פורת

מבקר המדינה

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 במארס 1997

מבקר המדינה
מרים בן פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973.

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

של הסיעה:

הליכוד צומת גשר

1. משרד מבקר המדינה בדק - על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הליכוד צומת גשר (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,
אני קובעת בזה, בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -
  - (א) לא שוכנעתי שהסיעה ניהלה את חשבונותיה לפי הנחיות מבקר המדינה;
  - (ב) הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7 לחוק המימון;

(ג) לא שוכנעתי שהכנסות הסיעה היו בגבולות האמורים בסעיף 8 לחוק המימון, בעניין קבלת תרומות.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

בהתחשב באופי החריגה, ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון, והחלטתי להשית על הסיעה שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 5%, ולא בשיעור המירבי של 15% הקבוע בסעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

מרים בן-פורת

מבקר המדינה

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 במארס 1997

מבקר המדינה

מרים בן פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973.

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

של הסיעה:

העבודה

1. משרד מבקר המדינה בדק - על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות העבודה (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון, אני קובעת בזה, בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -
  - (א) לא שוכנתי שהסיעה ניהלה את חשבונותיה לפי הנחיות מבקר המדינה;
  - (ב) הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7 לחוק המימון;

(ג) לא שוכנעתי שהכנסות הסיעה היו בגבולות האמורים בסעיף 8 לחוק המימון, בעניין קבלת תרומות.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

בהתחשב באופי החריגה, ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון, והחלטתי להשית על הסיעה שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 5% ולא בשיעור המירבי של 15% הקבוע בסעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

מריס בן-פורת

מבקר המדינה

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 במארס 1997

מבקר המדינה

מרים בן פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973.

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

של הסיעה:

מפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי - הפועל המזרחי

1. משרד מבקר המדינה בדק - על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות מפד"ל המפלגה הדתית לאומית המזרחי - הפועל המזרחי (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,
אני קובעת בזה, בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -
  - (א) הסיעה לא הקפידה הקפדה מלאה על ניהול מערכת החשבונות שלה לפי הנחיות מבקר המדינה בכל הנוגע לסניפיה;

(ב) הסיעה היתה רשאית להוציא בתקופה האמורה סכום של 12,886,800 ש"ח והוציאה סכום של 15,981,585 ש"ח; הוצאות הסיעה בתקופת הבחירות חרגו, אפוא, מהגבולות האמורים בסעיף 7(ג) לחוק המימון ב-3,094,785 ש"ח.

(ג) ההכנסות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 8 לחוק המימון, בעניין קבלת תרומות.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ב) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

הסנקציה המנדטורית לפי סעיף 10(ה)2 לחוק המימון בגין חריגה מתיקרת ההוצאות המותרת היא 1,031,595 ש"ח.

באשר לסנקציה בגין אי-הקפדה מלאה על ניהול מערכת חשבונות לפי הנחיות מבקר המדינה - בהתחשב באופי החריגה, ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)3 לחוק המימון, והחלטתי להשית על הסיעה שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 1% ולא בשיעור המירבי של 15% הקבוע בסעיף 10(ה)1 לחוק המימון.

מרים בן-פורת

מבקר המדינה

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 במארס 1997

מבקר המדינה

מרים בן פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973.

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

של הסיעה:

מרצ - ישראל הדמוקרטית רצ, מפ"ם, שינוי

1. משרד מבקר המדינה בדק - על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות מרצ - ישראל הדמוקרטית רצ, מפ"ם, שינוי (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,
אני קובעת בזה, בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -
  - (א) לא שוכנעתי שהסיעה ניהלה את חשבונותיה לפי הנחיות מבקר המדינה;
  - (ב) ההוצאות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7 לחוק המימון;

(ג) לא שוכנעתי שהכנסות הסיעה היו בגבולות האמורים בסעיף 8 לחוק המימון, בעניין קבלת תרומות.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

בהתחשב באופי החריגה, ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון, והחלטתי להשית על הסיעה שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 1%, ולא בשיעור המירבי של 15% הקבוע בסעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

מרים בן-פורת

מבקר המדינה

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 במארס 1997

מבקר המדינה

מרים בן פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973.

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה

של הסיעה:

ש"ס - התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה

1. משרד מבקר המדינה בדק - על-פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות ש"ס - התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת הארבע-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.

2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,

אני קובעת בזה, בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -

(א) הסיעה לא הקפידה הקפדה מלאה על ניהול מערכת חשבונותיה לפי הנחיות מבקר המדינה;

(ב) ההוצאות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7 לחוק המימון;

(ג) הסיעה לא שילמה לעמותה "אל המעיין" את חלקה באירגון עצרת באיצטדיון האוניברסיטה העברית, ב-7.4.1996 אשר נוצלה, בין היתר, לתעמולת בחירות. אני אומדת את שווי התרומה שנתקבלה ב-100,000 ש"ח. בכך קיבלה הסיעה תרומה בניגוד לקבוע בסעיף 8 חוק המימון.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה בתקופת הבחירות אינו חיובי.

בהתחשב באופי החריגה, ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, עשיתי שימוש בסמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון, והחלטתי להשית על הסיעה שלילה של השלמת מימון של הוצאות הבחירות בשיעור של 2% ולא בשיעור המירבי של 15% הקבוע בסעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

בנוסף על כך, בהתאם לסעיף 8(ה) לחוק המימון, על הסיעה להעביר לאוצר המדינה סכום של 100,000 ש"ח. מאחר שלסיעה לא היתה יתרת זכות בחשבונותיה הבנקאיים, חלה הוראת סעיף 8(ה) סיפא לחוק המימון, דהיינו - על יושב-ראש הכנסת לשלול מהסיעה את הסכום האמור, ולהחזירו לאוצר המדינה.

מרים בן-פורת

מבקר המדינה

ירושלים, ח' באדר ב' התשנ"ז
17 במארס 1997